

RIKSADVOKATEN

Agder statsadvokatembeter
Postboks 504 - Lundsiden
4605 KRISTIANSAND S

Deres referanse:

Vår referanse:

Dato:

21/254 - 44 / HBH001

20.12.2021

Behandling av krav fra sakens parter om utskrift av straffesaksdokumenter i avsluttede straffesaker- oppfølging av Sivilombudets uttalelse

Riksadvokatens undersøkelser i forbindelse med besvarelsen av Sivilombudets henvendelse 21. januar d.å. vedrørende påtalemyndighetens behandling av krav fra sakens parter om utskrift av straffesaksdokumenter i avsluttede saker, avdekket at praksis ikke alltid har vært i samsvar med regelverket og god påtaleskikk. Det var også grunn til å tro at praksis varierer mellom politidistrikter og statsadvokatembeter. I Ombudets uttalelse 27. mai d.å. fremgår at

"det bør utarbeides retningslinjer og rutiner for påtalemyndighetens behandling av krav om utskrift. Det er særlig behov for å klargjøre påtalemyndighetens veiledningsplikt, utredningsplikt og begrunnelsesplikt, samt krav om underretning om adgangen til rettslig prøving og klageadgang ved behandlingen av utskriftskrav. Det er også behov for rutiner som sikrer at utskriftskrav behandles innen rimelig tid. Videre bør det formidles til påtalemyndigheten at straffeprosessloven § 28 er riktig hjemmelsgrunnlag for slike utskriftskrav".

Riksadvokaten minner derfor om følgende:

1. Det er straffeprosessloven § 28 som er hjemmelsgrunnlaget for utskriftskrav fra sakens parter (og "enhver som det har rettslig interesse for") i en avsluttet straffesak.
2. Påtalemyndigheten må behandle slike begjæringer om utskrift løpende og raskt, og kravet må avgjøres innen rimelig tid.

Hva som er rimelig tid må avgjøres konkret i den enkelte sak, og kan variere med sakens art og omfang. I den enkelte sak kan en saksbehandlingstid på én uke for å behandle utskriftskravet oppfylle fremdriftskravet, mens det kan være for lenge i andre tilfeller.

3. Påtalemyndigheten har en veilednings- og utredningsplikt.

Veilednings- og utredningsplikten innebærer at påtalemyndigheten i den enkelte sak må sette seg i stand til å foreta en forsvarlig vurdering av om vilkårene for å innvilge eller

avslå et krav etter straffeprosessloven § 28, er oppfylt. Typisk er at begjæringen ikke spesifiserer hvilken form for innsyn som kreves, hvilke dokumenter den gjelder, eller hvilken rettslig interesse vedkommende har i det enkelte dokument. I så fall må påtalemyndigheten etterspørre en nærmere begrunnelse. Det må samtidig opplyses at behandlingen av kravet utstår til de etterspurte opplysningene er mottatt.

4. Et eventuelt avslag på begjæring om utskrift/innsyn skal gis skriftlig, og må begrunnes.

Begrunnelsen bør gi vedkommende mulighet til å forstå hvorfor en begjæring ikke førte frem. Hvor konkret og utfyllende begrunnelsen bør være, vil til dels bero på hvor konkret, utdypende og saklig begjæringen om utskrift/innsyn er formulert og hvor konkret det er mulig å være uten å støte an mot andre hensyn, herunder andres personvern. Typisk vil begrunnelsen kunne være en henvisning til hva som er grunnlaget og hjemmelen for avslaget, eksempelvis slik at avslag på utskrift av dokumenter som inneholder personopplysninger, begrunnes med at vedkommende ikke anses å ha rettslig interesse i dokumentet (jf. § 28 andre ledd siste punkt) eller at det er frykt for at utskriften til å bli benyttet på urettmessig vis (jf. § 28 fjerde ledd første punkt).

5. Underretningen om avslag må opplyse om retten til rettslig prøving og klagemuligheter.

Dersom begjæring om utskrift/innsyn avslås, skal vedkommende gjøres kjent med at avslaget kan påklages til overordnet påtalemyndighet, at klagefristen er tre uker fra det tidspunktet underretning om vedtaket kom frem til vedkommende eller vedkommende har fått eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket, jf. straffeprosessloven § 59a, og at klagen fremsettes for den instans som har truffet avgjørelsen. Vedkommende må også orienteres om at spørsmål om utskrift kan begjæres forelagt retten til avgjørelse, jf. straffeprosessloven § 28 syvende ledd og politiregisterforskriften § 27-3 tredje ledd.

Statsadvokatembetene bes besørge at underliggende politidistrikter innen 1. mars 2022 har lokale rutiner som sikrer behandling i samsvar med regelverket og god påtaleskikk av innsyns- og utskriftskrav fra sakens parter i avsluttede straffesaker, og dermed slik som beskrevet over.

Under riksadvokatens behandling av Sivilombudets henvendelse fremkom at noen politidistrikter hadde lokale rutiner for håndtering av innsyns- og utskriftskrav, at andre distrikt ikke hadde dette, og at atter andre distrikt hadde slike rutiner under arbeid. Embetene må derfor, i samråd med politidistriktene, vurdere om det i det enkelte politidistrikt er behov for nye rutinebeskrivelser, eller om foreliggende rutinebeskrivelser må endres eller suppleres. En minner i denne forbindelse om at det på KO:DE ligger mal for lokal rutine for utlevering, innsyn og dokumentinnsyn etter politiregisterloven, med egne punkter for dokumentinnsyn i straffesak etter straffeprosessloven.

Riksadvokaten forutsetter at innsyns- og utskriftskrav uansett vil behandles i tråd med det ovenstående inntil lokale rutiner foreligger.

Til informasjon ble det 30. april 2021 lagt inn følgende standardtekst i underretningsbrevene til fornærmede og etterlatte ved dom på erstatning:

"Du kan ha rett til innsyn i andre saksdokumenter etter straffeprosessloven § 28, og en eventuell henvendelse om dette rettes til politiet."

POD er bedt om å så snart som mulig sørge for at fornærmede og etterlatte får tilsvarende underretning om rett til innsyn ved alle rettskraftige dommer uansett innhold, jf. påtaleinstruksen § 26-5.

For enkel referanse vedlegges Sivilombudets brev til riksadvokaten 21. januar d.å, riksadvokatens svarbrev 1. mars d.å. og Ombudets uttalelse 27. mai d.å.

Jørn Sigurd Maurud

Helene Bærug Hansen
statsadvokat

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Vedlegg

Sivilombudets uttalelse 27. mai 2021 - Behandling av krav om utskrift av straffesaksdokumenter

Riksadvokatens brev 1. mars 2021 - Behandling av krav om utskrift av straffesaksdokumenter i avsluttede straffesaker

Henvendelse fra Sivilombudet 21. januar 2021 - Behandling av krav om utskrift av straffesaksdokumenter i avsluttede straffesaker

Mottakere

Det nasjonale statsadvokatembetet	Postboks 2101 Vika	0125	OSLO
Hedmark og Oppland statsadvokatembeter	Postboks 4457	2326	HAMAR

Mottakere

Hordaland, Sogn og Fjordane statsadvokatembeter	Markeveien 4 c	5012	BERGEN
Møre og Romsdal statsadvokatembeter	Postboks 2517	6404	MOLDE
Nordland statsadvokatembeter	Postboks 273	8001	BODØ
Oslo statsadvokatembeter	Postboks 2100 Vika	0125	OSLO
Rogaland statsadvokatembeter	Postboks 180	4001	STAVANGER
Troms og Finnmark statsadvokatembeter	Postboks 2503	9267	TROMSØ
Trøndelag statsadvokatembeter	Postboks 4733 Torgarden	7468	TRONDHEIM
Vestfold, Telemark og Buskerud statsadvokatembeter	Postboks 2630	3129	Tønsberg